

Not: Mahalli idare birliğinden ayrılmada tüzük değişikliği ve mali sorumluluk hk.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-622.02-8328610
Konu : GÖRÜŞ (Birlik Üyeliğinden Ayrılma Hk)

08/05/2024

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgi yazıda özetle, birlik üyeliğinde üye olacak belediyenin 5393 sayılı Belediye Kanununun 18 inci maddesine istinaden kendi meclislerinden aldıkları birlik üyeliğine girmeyi kabul ettikleri kararın birlik meclisinde kabulü için “birlik meclisi üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu” (nitelikli çoğunluk) şartına bağlanmadığı, üyelik kabulü birlik meclisi toplantı yeter sayısının sağlanması durumunda toplantıya katılanların salt çoğunluğu (%50+1) ile yapılabildiği ancak 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 5 inci maddesinin birlik tüzüğü başlığı altında yer alan “Birlik üyesi mahallî idarelerin adları.” fıkrası gereğince bu işlem bir tüzük değişikliği gerektirdiği için üye kabul oylamalarında üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu” (nitelikli çoğunluk) şartına uyma zorunluluğu bulunduğu, yine üyelikten ayrılmalarda 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 4 üncü maddesine göre mahallî idarenin kendi meclisinde alacağı karar üyelikten ayrılması için yeterli olduğu halde yine 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 5 inci maddesinin altında yer alan “Birlik üyesi mahallî idarelerin adları.” fıkrası gereğince bu işlem bir tüzük değişikliği gerektirdiği için ayrılma talebinin mevzuat gereği birlik meclisinde tekrar oylanması ve kabulü için üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu”(nitelikli çoğunluk) şartına uyma zorunluluğu gerektiği, bu durumun 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununda birlik meclisinde olmayan bir yetkiyi kullanma zorunluluğu getirdiği, birlik meclisinde üyelikten ayrılmak isteyen belediyenin üyelikten ayrılma talebinin kabulü için gerekli üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu” (nitelikli çoğunluk) şartının sağlanamaması veya birlik meclisince üyelikten ayrılma talebini içeren tüzük değişikliği teklifinin reddedilmesi durumunda ne yapılacağı ile ilgili bir düzenleme bulunmadığı, sonuç olarak 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun “Birlik üyesi mahallî idarelerin adları”nı tüzükte bulundurmaya zorunlu kılması ve bu durumda her üye sayısının artışında veya eksilmesi durumlarında tüzükte değişikliğe gidilmesi gerektiğinden belirtilen mevzuatlardaki hükümlerin beraber uygulanması mümkün olmadığından 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 5 inci maddesinde bulunan “ Birlik üyesi mahallî idarelerin adları.” fıkrasının kanun maddesinden çıkarılmasının hem üyelikten ayrılma hem de yeni üyelik kararlarında yaşanan ve üye adlarının tüzükte belirtilme zorunluluğundan kaynaklanan uygulama sorunlarını ortadan kaldıracığının düşünüldüğü, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 5 inci maddede bulunan “Birlik üyesi mahallî idarelerin adları.” fıkrasının uygulanması ile ilgili değişiklik talebinin değerlendirilmesi veya bu maddenin uygulanması esnasında ortaya çıkan bu sorunların giderilmesi için amacıyla konu hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanununun “*Meclisin görev ve yetkileri*” başlıklı 18 inci maddesinde “*Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:*

...

o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.” hükmü,

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun “Kuruluş” başlıklı 4 üncü maddesinde “...

Kurulmuş bir birliğe üyelik, üye olmak isteyen mahallî idare meclisinin kararı ve buna dayalı başvuru üzerine, birlik meclisinin kabulü ile olur. Bu durumda Cumhurbaşkanının izni aranmaz. Ayrılmada ilgili mahallî idare meclisinin kararı yeterlidir.

...” hükmü,

“Birlik tüzüğü” başlıklı 5 inci maddesinde “Birlik tüzüğü, birliği kuracak mahallî idarelerin meclislerinde üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla kabul edildikten sonra valinin; birlik birden fazla ildeki mahallî idarelerin katılımı ile kuruluyorsa üyeleri il özel idareleri ve köylerden oluşan birlikler için İçişleri Bakanının, geri kalanları için Çevre ve Şehircilik Bakanının onayı ile kesinleşir. Tüzük değişikliğinin nasıl yapılacağı birlik tüzüğünde gösterilir ve onaylanması hakkında tüzüğün onaylanmasına ilişkin usûl uygulanır.

Birlik tüzüğünde aşağıdaki hususların bulunması zorunludur:

a) Birliğin adı ve amacı.

b) Birlik üyesi mahallî idarelerin adları.

...

h) Birlik üyelerinin, birliğin kuruluş ve faaliyet giderlerine katılma payları ve bu payların tespit yöntemi.

...

k) Tüzük değişikliğinin nasıl yapılacağı.” hükmü,

“Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 9 uncu maddesinde “Birlik meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

...

k) Birlik tüzüğünde öngörülmesi halinde tüzük değişikliğini kabul etmek.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde, bir mahalli idare birliğine üyelik için üye olmak isteyen mahalli idare meclisinin kararı ve birlik meclisinin kabul kararının gerektiği, birlikten ayrılma durumunda ise ilgili belediye meclisinin kararının yeterli olduğu, birlikten ayrılmanın ilgili belediye meclisinin kararı üzerine gerçekleşeceği, ayrılma sonrasında ayrılan mahalli idarenin ayrılma tarihinden itibaren olmak üzere birliğe karşı katılma payı sorumluluğunun bulunmayacağı,

Diğer taraftan birlikten ayrılma sonrası 5355 sayılı Kanunun 5 inci maddesi uyarınca birlik tüzüğünde değişiklik yapılması hususunun ise birliğin sorumluluğunda olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

Dağıtım:

Gereği:

... Birliği Başkanlığına

Bilgi:

... VALİLİĞİ

(Çevre, Şehircilik ve İklim
Değişikliği İl Müdürlüğü)